

N:o 71.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 15 maj 1890.
— — — — Andra Kammaren den 15 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förnyade förordningar angående Sveriges allmänna hypoteksbank och angående de allmänna grunder, som vid hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet skola till efter rättelse lända.

(Sammansatta stats- och bankoutskottets utlåtande n:o 2.)

Till Konungen.

I en den 12 sistlidne mars till Riksdagen aflåten proposition har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för dess del bifalla propositionen vidlagda förslag till förnyade förordningar dels angående Sveriges allmänna hypoteksbank och dels angående de allmänna grunder, som vid hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet skola till efter rättelse lända.

Då, såsom statsrådet och chefen för finansdepartementet i sitt anförande till statsrådsprotokollet yttrat, genom de föreslagna ändringarne i gällande författningar angående allmänna hypoteksbanken och hypoteksföreningarne landets jordegare komma att beredas de väsentliga fördelarne att vid erhållande af lån från hypoteksföreningarne kunna välja mellan lån med viss årlig amortering och lån utan fast-

stald amortering; att, i den mån amortering egt rum å erhållet lån, få återbekomma därför aflemnad säkerhet samt i allmänhet att erhålla lån på mindre betungande vilkor än hittills, har Riksdagen bifallit Eders Kongl. Maj:ts förevarande proposition.

Riksdagen har emellertid i vissa paragrafer vidtagit några förtydliganden och smärre jemkningar i uttryckssättet.

Förordningen angående Sveriges allmänna hypoteksbank.

§ 1 i förslaget till denna förordning har följande lydelse:

»Sveriges allmänna hypoteksbank har till ändamål att för de inom riket bildade, i föreskrifven ordning stadfästade hypoteksföreningar ombesörja all den upplåning, som erfordras för att åt dessa föreningar bereda medel till de lån, som af dem, enligt fastställda grunder, skola deras delegare tillhandahållas. Denna hypoteksbank skall hafva sitt säte i Stockholm.»

Då inom riket finnas »hypoteksföreningar» mellan egare af hus och tomter i städer, men de i denna förordning omförmälda hypoteksföreningar endast få meddela lån mot säkerhet i jordegendom, har Riksdagen ansett i paragrafen böra tydligen utmärkas, att delegare i hypoteksbanken äro hypoteksföreningar för »egare eller innehafvare af jord», hvilket uttryck är hemtadt från § 1 af förordningen angående de allmänna grunder, som vid hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet skola till efterrättelse lända.

Första delen af § 8 lyder sålunda:

»Hypoteksbanken eger att till de i banken delegande hypoteksföreningar utlemna lån att återbetalas antingen genom viss årlig amortering eller efter viss längre tids förlopp utan faststald amortering. Lån, som af hypoteksbanken utlemnas, skall, sedan tio år förflutit från lånets utlemnande, kunna af låntagaren uppsägas till inbetalning efter ett år» — — — — —

De i detta stycke förekommande orden »skall — — kunna» gifva, enligt Riksdagens uppfattning, en onödig tyngd åt meningen, hvarför Riksdagen utbytt dem mot ordet »kan».

§ 11 är af följande innehåll:

»I den mån afbetalning skett å lån, som från hypoteksbanken utlemnats, eger låntagare rätt att föfoga öfver motsvarande andel af den för lånet ställda in-teckningssäkerhet, hvarvid det åligger hypoteksbanken tillse, att full säkerhet fortfarande finnes för bankens återstående fordran till såväl kapital och ränta som eljest förskrifna afgifter; och

skola härvid iakttagas de närmare föreskrifter, hvilka i förordningen angående de allmänna grunder, som för hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet skola lända till efterrättelse, meddelas i fråga om rätt för hypoteksförening att i mån af verkställd amortering förfoga öfver aflemnad inteckningssäkerhet.»

Affattningen af denna paragraf har synts Riksdagen icke fullt tillfredsställande. Låntagarens rätt att i mån af afbetalning förfoga öfver motsvarande del af hypoteket torde nemligen vara alltför skarpt framhållen i jemförelse med uttryckandet af den inskränkning i nämnda rätt, som ligger i hypoteksbankens pligt att tillse, det fulla säkerhet fortfarande finnes. Riksdagen har därför uteslutit de i början af §:n förekommande orden »rätt att» samt längre ned mellan orden »det» och »åligger» insatt ordet »dock», genom hvilken förändrade ordalydelse Riksdagen föreställer sig, att ofvan anmärkta oegentlighet i paragrafens affattning blifvit undanröjd.

Förordningen angående de allmänna grunder, som vid hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet skola till efterrättelse lända.

§ 17 i förslaget till denna förordning lyder:

»I mån af verkställd amortering vare låntagare hos hypoteksförening berättigad att förfoga öfver motsvarande andel af den för lånet ställda inteckningssäkerhet, antingen, der flere inteckningar för samma lån aflemnats, genom återbekommande af den bland dessa, som är till förmånsrätten den sista, eller, om endast en inteckning är aflemnad, genom dödande af visst belopp å densamma. Sistnämnda åtgärd verkställas genom hypoteksföreningens styrelses försorg, men på låntagarens bekostnad.

Vid pröfning af gjord framställning i ofvan omförmälda syfte åligger det hypoteksföreningens styrelse att noga tillse, det fulla säkerhet fortfarande finnes för föreningens återstående fordran till såväl kapital och ränta som eljest förskrifna afgifter.»

För att bringa lydelsen af denna paragraf till öfverensstämmelse med motsvarande § 11 i den af Riksdagen antagna förnyade förordning angående Sveriges allmänna hypoteksbank, har Riksdagen i andra stycket mellan orden »det» och »hypoteksföreningens» inskjutit ordet »dock», hvarigenom jemväl motsättningen mellan bestämmelserna i första och i andra stycket mera framhålls.

Vid behandlingen af 5 § i förordningen angående hypoteksföreningars bildande m. m. har inom riksdagen anmärkts, att hypoteks-

förening vägrat att såsom säkerhet för lån emottaga inteckning i jord-egendom, som saknat för jordbrukets bedrifvande nödiga åbyggnader, hvarjemte det blifvit ifrågasatt, huru vida icke, till förekommande af dylik vägran, i paragrafen borde intagas uttrycklig föreskrift derom, att lån må efter särskild pröfning af styrelsen kunna beviljas äfven mot inteckning i jordegendom, hvarå icke finnes åbyggnad. Men då, enligt Riksdagens uppfattning, lydelsen af ifrågavarande paragraf, lika litet som motsvarande paragraf i nu gällande förordning, lägger hinder i vägen för beviljande af lån mot dylik säkerhet, samt det inom riksdagen blifvit upplyst, att åtskilliga hypoteksföreningar meddela lån å sådan jordegendom, har Riksdagen icke ansett nödigt, att i paragrafen inryckes ett särskildt stadgande af ofvan angifna innehåll.

Inom riksdagen har äfven väckts fråga derom, att till 16 § i nyssnämnda förordning foga en bestämmelse att rätten att inbetala från hypoteksförening erhållet lån eller del deraf å annan tid, än vid lånets utlemnande blifvit aftaladt, skulle i främsta rummet tillkomma dem, som innehade de äldsta lånen, å hvilka amortering följaktligen längst egt rum, samt att, derest flere lån af samma ålder på en gång anmäldes till inbetalning, de till beloppen mindre skulle ega företräde framför de större. Riksdagen har emellertid icke ansett en sådan bestämmelse erforderlig. Riksdagen kan nemligen icke föreställa sig annat, än att vid tillämpningen af det föreslagna stadgandet om rätt till dylik inbetalning sådana grundsatser skola inom de olika hypoteksföreningarne göra sig gällande, hvilka öfverensstämma med billighet och rättvisa, samt att tillfälle till inbetalning beredes så många som möjligt af de föreningens delegare, som förklarar sig vilja begagna sig af berörda förmån. Till detta antagande eger Riksdagen så mycket större anledning, som det är Riksdagen bekant, att i fråga om utgåendet af lån reglementen för hypoteksföreningar innehålla, att lån på mindre summor skola ega företrädesrätt framför dem på högre belopp.

Riksdagen har alltså för sin del antagit:

a) *dels* följande

Förnyade förordning angående Sveriges allmänna hypoteksbank.

§ 1.

Sveriges allmänna hypoteksbank har till ändamål att för de inom riket bildade, i föreskrifven ordning stadfästade hypoteksföreningar

för egare eller innehafvare af jord ombesörja all den upplåning, som erfordras för att åt dessa föreningar bereda medel till de lån, som af dem, enligt fastställda grunder, skola deras delegare tillhandahållas. Denna hypoteksbank skall hafva sitt säte i Stockholm.

§ 2.

Såsom delegare i allmänna hypoteksbanken skall ingå hvarje hypoteksförening, som hädanefter inom riket bildas; så ock hvarje redan inom riket bildad hypoteksförening för all den upplåning, föreningen hädanefter finner sitt ändamål påkalla, af sådan beskaffenhet, som i § 1 sägs.

§ 3.

Delaktighet i hypoteksbanken bestämmes efter oguldna beloppet af från hypoteksbanken erhållet lån; dock eger icke någon hypoteksförening inträda såsom delegare i hypoteksbanken för mindre belopp än en million kronor.

§ 4.

Till grundfond för allmänna hypoteksbanken öfverlemnar staten genom riksgäldskontoret ett belopp af trettio millioner kronor i af staten utgifna obligationer, uppsägbara å innehafvarens sida samt förskrifna med tre och en half procent årlig ränta; egande hypoteksbanken öfver dem förfoga efter som här nedan sägs.

§ 5.

Ingen, vare sig nu befintlig eller framdeles tillkommande, hypoteksförening eller hvilken annan kreditinrättning som helst, än allena den allmänna hypoteksbanken, må utgifva tryckta eller graverade, till innehafvaren ställda, på viss årlig afbetalning eller på uppsägning lydande, räntebärande obligationer, i hvilka för upplåningen säkerhet i jorlegendom på landet utlofvas.

§ 6.

I den mån de särskilda hypoteksföreningar, hvilka ingått såsom delegare i hypoteksbanken, anmäla sig till erhållande af lån, skall hypoteksbanken, så vida andra för ändamålet användbara medel icke för densamma äro att tillgå, vidtaga erforderliga åtgärder för upptagande af lån mot räntebärande, till innehafvaren ställda obligationer.

Hafva flere föreningar anmält sig till erhållande af lån och kunna deras lånebehof ej på en gång fullt tillgodoses, må de för ändamålet tillgängliga medel mellan de lånsökande föreningarne fördelas i mån af de utaf hvarje förening före nästförflutne kvartals utgång anmälda lånebehof.

§ 7.

Hypoteksbanken eger upptaga lån att inom viss, vid lånets upptagande bestämd tid återbetalas antingen genom årlig amortering eller efter uppsägning utan fastställd amortering. Lån, som af hypoteksbanken upptages, skall vara från hypoteksbankens sida uppsägbart efter viss tid, högst tio år, från lånets upptagande; och skola i öfrigt lånevilkoren vara sådana, att de äro förenliga med grunderna för låns utgifvande till hypoteksföreningarnes delegare.

§ 8.

Hypoteksbanken eger att till de i banken delegande hypoteksföreningar utlemna lån att återbetas antingen genom viss årlig amortering eller efter viss längre tids förlopp utan fastställd amortering. Lån, som af hypoteksbanken utlemnas, kan, sedau tio år förflutit från lånets utlemnande, af låntagaren uppsägas till inbetalning efter ett år; dock att vid omsättning af lån, utlemnadt före den tid, då detta stadgande träder i tillämpning, sådan uppsägningsrätt icke eger rum för den del af det nya lånet, som motsvarar den oguldna delen af det gamla lånet. Den kapitalrabatt och öfriga kostnader, som hypoteksbanken vid sin upplåning kan hafva fått vidkännas, skola vid låns utlemnande till hypoteksföreningarne af dem gäldas efter den beräkning af dessa omkostnader, som hypoteksbankens delegare vid hvarje ordinarie årssammankomst skola för tiden till nästa ordinarie årssammankomst fastställa; dock ega delegarne å sådan sammankomst besluta, att omför-

mälda kapitalrabatt och omkostnader må kunna gäldas genom årliga afbetalningar under viss tid, ej öfverstigande tio år från låns utlemnande.

I öfrigt eger hypoteksbanken vid utlåning till hypoteksföreningarne angående ränta, återbetalningstider och öfriga lånevilkor träffa de aftal och göra de bestämmelser, som, med fästadt afseende dels på jordbruksnäringens behof af längre eller kortare återbetalningstider, dels på möjligheten att inom eller utom riket anskaffa medel, finnas ändamålsenliga och nödiga. Dock må ej utan förutgången beslut af hypoteksbankens delegare vid lagligen utlyst allmän sammankomst samt Kongl. Maj:ts dertill lemnade bifall lån till hypoteksförening utlemnas annorledes än i kontanta penningar eller emot högre ränta än fem för hundra om året.

§ 9.

Hypoteksbanken åligger att vid all den upplåning, densamma till utlåning åt hypoteksföreningarne ombesörjer, noggrant tillse, att tillräcklig säkerhet därför i jordegendom ställes och under hela afbetalingstiden bibehålles i enlighet med de grunder, som i sådant afseende äro bestämda genom Kongl. Maj:ts denna dag utfärdade särskilda nådiga förordning angående de allmänna grunder, som för hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet skola till efterrättelse lända.

De af hypoteksförening för erhållna lån ställda säkerhetshandlingar skola under offentlig vård på lämplig ort nedsättas.

§ 10.

Hypoteksförening, som i hypoteksbanken undfått lån, vare pliktig att årligen på bestämda tider till banken verkställa liqvid af den ränta, kapitalafbetalning och öfriga afgifter, som vid lånets utgifvande till föreningen blifvit bestämda; erlægge ock bidrag till förvaltningskostnaderna, efter hvad derom är stadgadt. Underlåtes någon sådan inbetalning, erlægge hypoteksföreningen ränta å förfallna beloppet efter en half procent i månaden.

Delegarne i allmänna hypoteksbanken skola årligen å allmän ordinarie sammankomst bestämma, i hvilken utsträckning och på hvilka vilkor hypoteksförening må ega att tidigare än aftaladt är till hypoteksbanken inbetala lån, vid hvars utlemnande förbehåll om sådan rätt icke blifvit gjordt.

§ 11.

I den mån afbetalning skett å lån, som från hypoteksbanken utlemnats, eger låntagare förfoga öfver motsvarande andel af den för lånet ställda in-teckningssäkerhet, hvarvid det dock åligger hypoteksbanken tillse, att full säkerhet fortfarande finnes för bankens återstående fordran till så väl kapital och ränta som eljest förskrifna afgifter; och skola härvid iakttagas de närmare föreskrifter, hvilka i förordningen angående de allmänna grunder, som för hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet skola lända till efterrättelse, meddelas i fråga om rätt för låntagare hos hypoteksförening att i mån af verkställd amortering förfoga öfver aflemnad in-teckningssäkerhet.

§ 12.

Alla i hypoteksbanken delegande hypoteksföreningar ansvara, en hvar i mån af sin delaktighet i banken, för fullgörandet af de förbindelser, banken genom utgifna obligationer eller annorledes sig iklädt.

Såsom säkerhet för dessa förbindelser skola anses och i sådant afseende kunna användas: först de förskrifningar med åtföljande säkerheter i jordegendom, dem hypoteksföreningarne för undfångna lån till hypoteksbanken afgifvit, dernäst bankens alla öfriga tillgångar och slutligen grundfonden, på sätt här nedan sägs.

§ 13.

De i § 4 omförmälda, af staten till allmänna hypoteksbanken såsom grundfond öfverlemnade obligationer må ej i någon händelse till anskaffande af medel för bankens utlåningar begagnas, utan endast i följande två fall kunna, genom deras försäljning till större och mindre del, efter behof, användas, nemligen: a) i den oförmodade händelse att sådant i den ordning, som i § 12 är sagd, vid bankens utredning för infriande af bankens förbindelser oundvikligen erfordras, och b) då i följd af uraktlåten eller fördröjd inbetalning af hvad delegande hypoteksföreningar för undfångna lån enligt § 10 böra erlægga eller af annan anledning banken saknar egna, för tillfället användbara tillgångar till fullgörande af sina förbindelser mot sina långifvare.

I de under litt. b) omförmälda fall må de grundfonden tillhöriga obligationer till större eller mindre del äfven kunna af hypoteksbanken

pantsättas; åliggande hypoteksbanken i hvarje händelse att om obligationernas användande riksgäldskontoret genast underrätta.

§ 14.

Har af den under litt. b) i nästföregående § nämnda anledning försäljning egt rum, vare hypoteksbanken pliktig såväl att, så snart ske kan, åter inköpa ett, det försålda motsvarande belopp af samma obligationer som ock att till riksgäldskontoret godtgöra den för de försålda obligationerna belöpande ränta, till dess att grundfonden på nämnda sätt blifvit till sitt ursprungliga belopp återställd.

Kan sådant återköp ej ske inom den tid, som dertill efter aftal emellan riksgäldskontoret och hypoteksbanken bestämmes och som ej må utsträckas öfver två år, erlægge hypoteksbanken till riksgäldskontoret för de ännu utelöpande obligationerna full liquid och varde derigenom berättigad att, i de användas ställe, nya obligationer till motsvarande belopp erhålla.

Der, på sätt i § 13 medgifvet är, obligationer blifvit för hypoteksbankens behof pantsatta, skola de senast inom ett år från pantsättningsdagen af banken åter inlösas.

§ 15.

För den händelse att erforderliga medel till det återköp eller den liquid, som i § 14 sägs, ej på annat sätt kunna anskaffas, ege hypoteksbanken för sådant ändamål erforderligt tillskott från de i banken delegande hypoteksföreningar, i mån af deras delaktighet i banken, inom utsatt tid infordra, och vare, i sådant fall, desse pligtige att, genom en efter behofvet lämpad, på delegarne i förhållande till deras delaktighet uttaxerad afgift, det nödiga beloppet upptaga.

Om genom försäljning eller pantsättning af de till grundfonden hörande obligationer för det i § 13 litt. b) uppgifna ändamål grundfonden vid något tillfälle skulle komma att nedgå med fyra millioner kronor, må ej hypoteksbanken nytt lån upptaga förr, än grundfonden blifvit till sitt ursprungliga belopp återställd; skolande i ofvannämnda fall hypoteksbankens delegare, derest icke allmän ordinarie sammankomst, efter hvad i § 20 sägs, inom en månad infaller, genast kallas till extra sammankomst för vidtagande af de åtgärder, hvar till omständigheterna kunna föranleda.

§ 16.

Der så händer, att på afslutade upplåningskontrakt eller af annan anledning medel till hypoteksbanken inflyta, som ej genast kunna till utlåning i vederbörlig ordning för delegande hypoteksföreningar eller till fullgörande af andra bankens förbindelser användas, ege hypoteksbanken sådana medel på kortare tid antingen utlåna mot säkerhet i jordegendom eller i statens eller egna eller hypoteksföreningars räntebärande obligationer eller ock göra fruktbarande genom uppköp af sådana obligationer eller, om sådant finnes lämpligare, genom medlens insättande i bankinrättning mot ränta.

§ 17.

Af den behållning, som å hypoteksbankens rörelse kan uppstå, sedan bankens förvaltningskostnader blifvit bestridda och vederbörliga afskrifningar verkställda, bildas en reservfond, hvilken, så länge hypoteksbankens verksamhet fortfar, icke annorlunda må komma hypoteksföreningarne till godo än dels genom nedsättning uti eller befrielse från utgifvande af det i § 10 omförmälda bidrag till gäldande af hypoteksbankens förvaltningskostnader och dels genom nedsättning i förskrifven ränta å de till föreningarne utlemnade lån, allt på sätt och i den ordning här nedan stadgas.

Då det i hypoteksbankens ofvan angifna behållning ingående årliga ränteöfverskott, efter afdrag af de belopp, som erfordras så väl för afskrifning enligt antagen plan å kapitalrabatträkningarne som för debiterade annuitetsomkostnader, befinnes tillräckligt att betäcka bankens förvaltningskostnader, ega delegarne vid allmän sammankomst besluta, att bidrag till gäldande af samma kostnader ej må från föreningarne utgå; dock skall skyldigheten för föreningarne att gälda dylikt bidrag åter inträda, derest sådant under något år för förvaltningskostnadernas betäckande skulle finnas erforderligt.

Då det årliga ränteöfverskottet, efter afdrag af förutnämnda afskrifningar jemte förvaltningskostnaderna, uppgår till en tiondedels procent af ursprungliga beloppet utaf de hos föreningarne utestående lån, för hvilka den högsta ränta erlägges, må nedsättning af räntan å dessa lån till motsvarande belopp kunna af delegarne beslutas.

§ 18.

Hypoteksbanken förvaltas af en styrelse med säte i hufvudstaden. Styrelsen skall bestå af fem ledamöter: en utsedd af Kongl. Maj:t och som tillika skall vara ordförande, en utsedd af fullmäktige i riksgäldskontoret, hvilken tillika skall vara vice ordförande, och tre valda af de i banken delegande hypoteksföreningar. Sistnämnde tre ledamöter utses af hypoteksföreningarnes ombud efter hufvudtalet vid den i § 20 omförmälda sammankomst. För dessa tre ledamöter utses då på enahanda sätt tre suppleanter.

I viktiga fall ege styrelsen dessutom till rådplägning och deltagande i beslutet kalla ett ombud för hvarje delegande förening. En hvar ledamot af styrelsen äfvensom för tillfället inkalladt ombud svare, en för alla och alla för en, för alla de beslut rörande bankens förvaltning, till hvilka han med sin röst bidragit. Beslut må ej fattas, utan att tre ledamöter äro tillstädes och två af dem om beslutet ense. I fall af skiljaktiga meningar gälle den mening, om hvilken de fleste sig förenat. Äro rösterna lika delade, vare den mening beslut, hvilken ordföranden biträder.

§ 19.

Revision af hypoteksbankens förvaltning och räkenskaper skall årligen verkställas på tid, som vid allmän sammankomst emellan bankens delegare bestämmes. De i hypoteksbanken delegande hypoteksföreningarne utse härtill årligen fyra revisorer sålunda, att en hvar af fyra hypoteksföreningar efter tur väljer en revisor. Utom de revisorer, som af de delegande föreningarna sålunda väljas, skall en revisor af fullmäktige i riksgäldskontoret utses, och före han vid revisionen ordet.

Till deltagande i revisionen af de hypoteksföreningars förvaltning, som i hypoteksbanken äro delegare, skall ett ombud af bankens styrelse utses.

§ 20.

Hvarje år, efter det revision af hypoteksbankens förvaltning blifvit afslutad, skall allmän ordinarie sammankomst emellan bankens delegare ega rum i hufvudstaden å dag, som i sådant afseende på nästföregående sammankomst bestämmes, och hvarje förening dertill sända

tre ombud, af hvilka minst ett bör af föreningens styrelse vara ledamot. Fullmäktige i riksgäldskontoret skola ock ett ombud dertill utse.

På denna sammankomst, dervid revisorerne, så vidt ske kan, böra vara tillstädes, skall revisionsberättelsen till granskning företagas, beslut rörande décharge för styrelsen fattas och val af de ledamöter och suppleanter, som af föreningarne skola utses för att i styrelsen ingå, då anställas. Vid sammankomsten skola delegarne jemväl till efterrättelse för samtliga i hypoteksbanken delegande föreningar bestämma de grunder, efter hvilka inom hvarje förening särskild värdering af jordegendom skall ske i de fall, då lånerätt i förening skall efter sådan grund bestämmas, samt, efter förslag af styrelsen, besluta om villkor vid låns utlemnande och om förvaltningsbidrag äfvensom uti de ämnen, hvilka i §§ 8, 10 och 17 här ofvan omförmålas såsom ankommande på delegarnes beslut.

Vid allmän ordinarie sammankomst må i öfrigt behandlas alla frågor, som hafva afseende på hypoteksbankens verksamhet. Dock skall förslag, som afser utverkande af ändring i denna förordning eller i förordningen angående de grunder, som vid hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet skola till efterrättelse lända, före februari månads utgång och hvarje annat förslag, som icke framläggas af styrelsen, minst åtta dagar före sammankomstens början skriftligen aflemnas till styrelsen. Underlåtes detta, må förslaget ej upptagas till pröfning. Öfver förslag om ändring i någon af nämnda två förordningar böra styrelsen och revisorerne afgifva yttranden, som skola å sammankomsten föredragas; och må sådant förslag icke anses antaget förr än delegarne vid två på hvarandra följande sammankomster bifallit detsamma.

Bestämmande af arfvoden och aflöningar för ledamöterne i hypoteksbankens styrelse äfvensom för bankens tjenstemän ankomme ock på beslut af delegarne vid allmän ordinarie sammankomst.

§ 21.

Allmän extra ordinarie sammankomst ege styrelsen utlysa, när det af omständigheterna påkallas. Kallelse dertill skall de delegande hypoteksföreningarnes styrelser meddelas minst en månad förut och tillika upptaga de frågor och ärenden, som på sammankomsten skola förekomma. Till sådan sammankomst ega ock fullmäktige i riksgäldskontoret att utse ett ombud.

§ 22.

Utom i de frågor, som angå décharge för styrelsen och val af styrelseledamöter samt arfvoden för desse och för revisorerne, ega så väl styrelsens ledamöter som revisorerne att i besluten vid allmän sammankomst taga del.

I förenämnda val må icke heller riksgäldskontorets ombud deltaga.

§ 23.

Vid allmän sammankomst föres ordet af den, som i hypoteksbankens styrelse ordförande är. Är han af förfall hindrad, varde ordförande för tillfället vid sammankomsten vald.

Besluten afgöras efter omröstning per capita genom enkel pluralitet. Utfalla rösterna lika för olika meningar, gälle såsom beslut den mening, ordföranden biträder, utom i fråga om val, som genom lottning afgöras bör.

§ 24.

Revisionsberättelsen skall, innan årets ordinarie sammankomst hålles, i tryck offentliggöras och samtliga i hypoteksbanken delegande föreningars styrelser, fullmäktige i riksgäldskontoret samt kongl. finansdepartementet delgifvas.

§ 25.

Alla hypoteksbanken tillhöriga handlingar, kassor och räkenskaper skola när som helst hållas tillgängliga för den undersökning, Kongl. Maj:t eller chefen för finansdepartementet kan finna för godt att låta anställa.

b) och *dels* följande

Förnyade förordning angående de allmänna grunder, som vid hypoteks-föreningars bildande och framtida verksamhet skola till efterrättelse lända.

§ 1.

Egare eller innehafvare af jord, hvilka inom någon del af riket önska bilda hypoteksförening och till delaktighet deruti för ett belopp af

minst en million kronor sig tecknat, söke derå Kongl. Maj:ts nådiga stadfästelse och ingifve derjemte ett i öfverensstämmelse med de i denna förordning stadgade grunder uppgjortt förslag till det reglemente, de i sådant afseende för sig vilja antaga.

§ 2.

Såsom delegare i hypoteksförening må ej andra vinna inträde än de, som inom det område, föreningen omfattar, äro egare af själfständig jordlägenhet och sin eganderätt dertill styrka, så ock innehafvare af fideikommissegendom, derest fideikommiss-stiftelsen egendomens in-teckning och belåning medgifvit eller Kongl. Maj:t funnit skäligt tillåtelse dertill meddela. För jordegendom, som under någon stads domvärjo lyder, må ock inträde i hypoteksförening kunna beviljas, derest genom bevis från stadens magistrat styrkes, att den, som inträde sökt, till grunden egen, fri och ständig rätt innehar.

§ 3.

Delaktighet i hypoteksförening bestämmes efter oguldna beloppet af lån, som från föreningen erhållits.

§ 4.

Beloppet af lån, som må af hypoteksförening meddelas å viss jordegendom, bestämmes antingen efter egendomens bevillningstaxering eller efter särskild värdering; och må lån till hälften af värdet kunna medgifvas utom i det fall, som i § 14 här nedan omförmäles, föreningens styrelse alltid obetaget att förordna om särskild värdering och efter sig företeende omständigheter bestämma lånets belopp lägre än hälften af egendomens på någotdera af ofvanuämnda sätt utrönta värde.

§ 5.

Vid bestämmande enligt nästföregående § af det värde, i förhållande hvartill lån å egendom meddelas, må endast jordvärdet, men icke åbyggnad, skog eller annat, som kan från egendomen skiljas, tagas i beräkning. Lån må icke i något fall meddelas å egendom, der ej de för jordbrukets bedrifvande nödiga åbyggnader äro mot brandskada försäkrade i någon af de med vederbörlig stadfästelse försedda försäkringsanstalter inom riket, hvilken styrelsen finner erbjuda full säkerhet.

§ 6.

En hvar, som, efter hvad ofvan är sagdt, eger eller innehar jord-egendom, å hvilken enligt de i denna förordning stadgade grunder lån kan meddelas, vare, der ej andra omständigheter det hindra, berättigad till erhållande af lån i hypoteksförening. Lån till lägre belopp än femhundra kronor må ej meddelas.

§ 7.

På flera under särskildt bruk varande, såsom säkerhet för lån i hypoteksförening godkända, samma lånsökande tillhörande jordegendomar må antingen ett samfäldt eller särskilda lån kunna beviljas. Sökes samfäldt lån, varde likväl, der så lämpligen ske kan, i skuldebrevet och inteckningshandlingen utsatt det belopp, för hvilket hvarje sådan egendom eller lägenhet särskildt skall häfta.

§ 8.

Öfvergår sådan egendom eller lägenhet till annan egare eller styckas fastighet, som i hypoteksförening är belånad, och vilja egarne till de särskilda fastighetsdelarne hvar för sig sin andel i det samfälda lånet behålla, må detta vara tillåtet, såvida hvarje sådan fastighetsdel uppgår till det värde, att särskildt lån kunnat enligt de i denna förordning bestämda grunder ursprungligen derå meddelas.

§ 9.

Lån till delegare i hypoteksförening må i allmänhet endast mot första inteckning i uppgifven egendom kunna beviljas. Derest egendomen förut är med laga inteckning till säkerhet för annans fordran behäftad och sådan inteckning ej på föreningen i vederbörlig ordning öfverflyttas eller till förmånsrätt efter det hos föreningen sökta lånet tillbakasättes, varde det lånebelopp, som eljest hade kunnat på samma egendom beviljas, med så stor del minskadt, som motsvarar hufvudstol med derå beräknad tre års ränta af den äldre intecknade gälden.

§ 10.

Utom hvad angående inteckningssäkerheten nu är sagdt åligger ock delegare, som lån hos hypoteksförening söker, att vederbörligen

styrka sin uteslutande rätt att den uppgifna egendomen ega eller besitta och med laga verkan inteckna låta.

§ 11.

Öfvergår egendom, som för lån, hypoteksförening till säkerhet, intecknad är, genom arf, köp, eller på annan grund till annan egare eller laga innehafvare, vare denne pliktig, derest han lånet behålla vill, att inom ett år från den dag, han af egendomen egare eller innehafvare blef, hos föreningens styrelse sig, till lånets öfvertagande på sitt namn, skriftligen anmäla. Försummas det, ankomme på styrelsen att, när den så skäligt finner, lånet uppsäga till inbetalning inom ett år, räknadt från uppsägningsdagen.

§ 12.

Om så inträffar, att egendom, som hypoteksförening till säkerhet för meddeladt lån intecknad är, under lånetidens lopp genom vanvård eller annorledes undergått sådan förändring, att full anledning finnes att säkerhetens framtida tillräcklighet betvifva, eller yppas andra omständigheter, som till minskning af säkerhet inverka, vare föreningens styrelse pliktig tillse, huru vida lånet, antingen till hela beloppet eller till större eller mindre del, efter omständigheterna uppsägas bör till återbetalning inom ett år, räknadt från dagen för uppsägningen, så vida ej lånets innehafvare anuan fullgod säkerhet i jordegendom, till fyllnad i den förra, lemna kan.

§ 13.

För lån, som af hypoteksförening utlemnas, gälle till efterrättelse de vilkor och bestämmelser, som i förordningen angående en allmän hypoteksbank för riket äro föreskrifna för lån från hypoteksbanken till hypoteksförening; och skola lån från hypoteksförening utlemnas på de för låntagaren mest fördelaktiga vilkor i afseende på ränta, kapitalrabatt, förvaltningsbidrag och öfriga omkostnader samt återbetalnings sätt, som föreningens till hypoteksbanken åtagna förbindelser medgifva.

§ 14.

Lån utan fastställd amortering, med skyldighet till återbetalning inom viss, längre tid, må meddelas till en tredjedel af egendoms enligt

bestämmelserna i §§ 4 och 5 här ofvan utrönta värde, föreningens styrelse obetaget att bestämma lånets belopp lägre än tredjedelen af samma värde.

§ 15.

Försummar låntagare hos hypoteksförening att på behöriga, i hypoteksföreningarnes reglementen utsatta tider verkställa full liqvid af ränta, kapitalafbetalning och öfriga afgifter, ege styrelsen hvad sålunda förfallet är, senast vid nästa sammankomst, genom lagsökning utkräfvå låta, och vare derjemte den försumlige pliktig att från och med förfalldagen dröjsmålsränta å hela det förfallna beloppet, efter en procent för månaden, erlägga, hypoteksförening dock medgifvet att dröjsmålsräntan nedsätta till lägst två tredjedels procent för månaden.

§ 16.

I fråga om rätt för låntagare att inbetala från hypoteksförening erhållet lån eller del deraf å annan tid, än vid lånets utlemnande blifvit aftaladt, gälle hvad i § 10 i förordningen angående en allmän hypoteksbank för riket finnes föreskrifvet om inbetalning af lån från hypoteksbanken.

§ 17.

I mån af verkställd amortering vare låntagare hos hypoteksförening berättigad att förfoga öfver motsvarande andel af den för lånet ställda in-teckningssäkerhet, antingen, der flera in-teckningar för samma lån aflefnats, genom återbekommande af den bland dessa, som är till förmånsrätten den sista, eller, om endast en in-teckning är aflefnad, genom dödande af visst belopp å densamma. Sistnämnde åtgärd verkställas genom hypoteksföreningens styrelses försorg, men på låntagarens bekostnad.

Vid pröfning af gjord framställning i ofvan omförmälda syfte åligger det dock hypoteksföreningens styrelse att noga tillse, det full säkerhet fortfarande finnes för föreningens återstående fordran till så väl kapital och ränta som eljest förskrifna afgifter.

§ 18.

Delegare i hypoteksförening vare för föreningens förbindelser ansvarige, en hvar i mån af sin delaktighet.

§ 19.

Hypoteksförening, som efter utfärdandet af denna förordning bildas, vare pliktig att såsom deltagare i allmänna hypoteksbanken ingå och, i fråga om sina upplåningar, sig i alla delar till efterrättelse ställa hvad derom uti den angående nämnde bank utgifna nådiga förordning af denna dag finnes stadgadt.

Detsamma gälle ock för redan befintliga hypoteksföreningar i afseende å de upplåningar, som hädanefter af deras ändamål påkallas.

§ 20.

Hypoteksförening, som hädanefter bildas, ege ej rätt att annan utlåningsrörelse bedriva, än som består uti de för dess räkning af eller genom allmänna hypoteksbanken upplånta medlens fördelning såsom lån på föreningens delegare.

§ 21.

Hvad i nästföregående § är sagdt gälle ock för redan bildad hypoteksförening, som i allmänna hypoteksbanken såsom delegare ingått, i hvad angår föreningens verksamhet i sådan dess egenskap. I fråga deremot om de medel, som till sådan förening inflyta i och för liqvider af eller såsom inbetalningar på äldre lån, dem föreningen i eget namn upptagit och för hvilka den allena ansvarar, äfvensom i fråga om medel, som af i föreningen redan befintlige icke-låntagande delegare inbetalas, samt medel, som till dess reservfond höra, må det förblifva vid hvad i sådant afseende i det för föreningen gällande reglemente nu är stadgadt.

§ 22.

Det förvaltningsbidrag, som enligt §§ 10 och 20 i förordningen angående allmänna hypoteksbanken skall utgå till hypoteksbanken, äfvensom hypoteksföreningens egna förvaltningskostnader skola i mån af behof erläggas af föreningens delegare på sätt föreningen beslutar.

§ 23.

De närmare föreskrifter, som vid förvaltningen af hypoteksföreningens angelägenheter skola till efterrättelse lända, upptagas i det reglemente,

föreningen, enligt hvad i § 1 sägs, eger uppgöra och Kongl. Maj:t till nådig pröfning och stadfästelse underställa; och svare ledamöterna i hypoteksföreningens styrelse, en för alla och alla för en, för de beslut rörande föreningens förvaltning, till hvilka de med sin röst bidragit.

Stockholm den 15 maj 1890.

Med undersåtlig vördnad.
